

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 25.06.1968, sp. zn. 7 Tz 28/68, ECLI:CZ:NS:1968:7.TZ.28.1968.1

Číslo: 62/1968

Právní věta:

Nelze-li v trestním řízení prokázat subjektivní stránku trestného činu proto, že rozpoznávací nebo určovací schopnost obviněného byla v době činu potlačena, avšak obviněný přitom byl ve smyslu § 12 odst. 2 tr. zák. odpovědný za spáchání činu, je nutno čin kvalifikovat pouze podle znaků objektivní stránky trestného činu. Jsou-li však tyto znaky shodné u více trestných činů (např. u trestného činu krádeže podle § 247 odst. 1 tr. zák. a u trestného činu neoprávněného užívání cizí věci podle § 249 odst. 1 tr. zák.), uzná soud obviněného vinným podle toho ustanovení trestného zákona, které je pro obviněného nejpříznivější.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 25.06.1968

Spisová značka: 7 Tz 28/68

Číslo rozhodnutí: 62

Číslo sešitu: 10

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Krádež, Neoprávněné užívání cizí věci, Nepříčetnost, Opilství

Předpisy: 140/1961 Sb. § 12 odst. 2

§ 247

§ 249

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud zrušil pro porušení zákona v ustanoveních § 247 odst. 1 tr. zák. a § 125 tr. ř. mj. rozsudek okresního soudu ve Vsetíně ze 17. srpna 1967, sp. zn. 2 T 155/67 v části, v níž byl obviněný uznán vinným trestným činem krádeže podle § 247 odst. 1 tr. zák.

Z odůvodnění:

Rozsudkem soudu prvního stupně byl obviněný uznán vinným trestným činem krádeže podle § 247 odst. 1 tr. zák. a trestným činem poškozování cizí věci podle § 257 odst. 1 tr. zák. a odsouzen podle § 247 odst. 1 tr. zák. a § 35 odst. 1 tr. zák. k trestu odnětí svobody na dva roky nepodmíněně. Podle § 39a odst. 2 tr. zák. byl pro výkon trestu odnětí svobody zařazen do druhé nápravně výchovné skupiny. Současně mu bylo uloženo nahradit poškozenému škodu v částce 660,70 Kčs; se zbytkem

uplatněného nároku na náhradu škody byl poškozený odkázán na řízení ve věcech občanskoprávních.

Trestná činnost obviněného podle tohoto rozsudku spočívala v tom, že

17. června 1967 ve večerních hodinách odcizil na ulici ve V. uzamčený motocykl, který odtlačil až do podchodu mezi dvěma městskými čtvrtěmi, kde úder kamene motocykl poškodil tak, že způsobená škoda činila nejméně 800 Kčs.

Proti rozsudku okresního soudu podal předseda Nejvyššího soudu stížnost pro porušení zákona, a to pokud byl obviněný uznán vinným trestným činem krádeže podle § 247 odst. 1 tr. zák. Předseda Nejvyššího soudu ve stížnosti vytýkal, že okresní soud náležitě nehodnotil výpověď obviněného v hlavním líčení, v níž obviněný uvedl, že se chtěl na motocyklu pouze projet, a že uznal na vinu trestným činem krádeže, aniž by měl pro takový závěr spolehlivý podklad.

Nejvyšší soud dospěl k přesvědčení, že pokud jde o trestný čin poškozování cizí věci podle § 257 odst. 1 tr. zák., zjistil soud prvního stupně správně skutkový děj a vyvodil z něj správné právní závěry. Jinak je tomu však ohledně trestného činu krádeže.

Trestného činu krádeže podle § 247 odst. 1 tr. zák. se dopustí, kdo si přivlastní cizí věc tím, že se jí zmocní. U tohoto trestného činu musí být tedy po subjektivní stránce prokázán úmysl pachatele ponechat si cizí věc, které se zmocnil, a trvale s ní nakládat jako její vlastník. Tento úmysl obviněného však z provedených důkazů nevyplývá. Obviněný při svém výslechu v přípravném řízení uvedl, že motocykl odcizil, byl si vědom, že není jeho a že jej neměl brát. K tomu, jak chtěl dále s motocyklem nakládat a čím byl při činu veden, nic bližšího neuvedl. Zprvu dokonce odcizení motocyklu popíral a doznal je až poté, když byl poučen vyšetřujícími orgány o doznání jako polehčující okolnosti a „když mu byly předloženy určité důkazy.“ V hlavním líčení vypověděl, že motocykl vzal s úmyslem se na něm projet a že neví, jakým způsobem jej dotlačil až do průjezdu. Byl totiž značně opilý, takže se na svoje jednání nepamatuje.

Okresní soud při posouzení jednání obviněného jako trestného činu krádeže podle § 247 odst. 1 tr. zák. vycházel z toho, že obviněný odcizil motocykl a odvezl jej s tím úmyslem, aby si jej ponechal. Pro takový závěr však neměl soud v provedených důkazech podklad, náležitě tento závěr neodůvodnil (§ 125 tr. ř.) a vůbec se nevypořádal s výpovědí obviněného u hlavního líčení, že měl v úmyslu se na motocyklu pouze projet.

Obviněný v celém průběhu řízení tvrdil, že byl ve stavu značné opilosti a že mimo odcizení motocyklu dále neví, co s ním dělal. Nedovedl si vůbec uvědomit, že byl přistižen svědkem S., že jím byl pronásledován a udeřen. Za této situace měl soud zkoumat, jak dalece byl obviněný ovlivněn alkoholem, když líčí, že kritického dne v době mezi 17. hodinou a 22. hodinou vypil pivo, nezjištěné množství vína a slivovice a po nějaké době ještě asi 3 sklenky vodky a jedno pivo. Vzhledem k tomu bylo nezbytné hodnotit, zda výpověď obviněného v hlavním líčení o tom, že se chtěl na motocyklu jen projet, odpovídá skutečné situaci a skutečnému záměru obviněného; přitom obviněný současně tvrdil, že na ostatní jednání si nepamatuje a nedovede ani popsat, jak se dostal s motocyklem do podchodu, tedy nedovedl popsat jednání, které po zmocnění se motocyklu bezprostředně následovalo. Soud měl proto případně i pomocí posudku znalce – lékaře zjistit, zda a v jakém rozsahu byla rozpoznávací a určovací schopnost obviněného požitím alkoholu ovlivněna. Pokud by pak zjistil, že rozpoznávací a určovací schopnost obviněného byly požitím alkoholu potlačeny, takže není schopen spolehlivě vyličit úmysl, jímž byl při svém jednání veden, měl soud vzhledem k ustanovení § 12 odst. 2 tr. zák. o trestní odpovědnosti obviněného zkoumat, jakého trestného činu se vlastně v takovém stavu dopustil.

Okresní soud bezpečně zjistil formu jednání obviněného, spočívající v tom, že se zmocnil cizího

motocyklu, který stál na ulici. Zmocnění se cizí věci je však objektivním znakem trestného činu krádeže podle § 247 odst. 1 tr. zák., i - pomine-li se další znak „věc větší hodnoty“ - trestného činu neoprávněného užívání cizí věci podle § 249 odst. 1 tr. zák. Jestliže nelze v trestním řízení zjistit skutečnosti objasňující úmysl obviněného proto, že rozpoznávací nebo určovací schopnost obviněného v době činu byla potlačena, avšak obviněný přitom ve smyslu § 12 odst. 2 tr. zák. je za spáchaný čin trestně odpovědný, je nutno spáchaný trestný čin posuzovat především podle formy jednání. Jestliže však tato forma odpovídá zákonným znakům více trestných činů, např. trestného činu krádeže podle § 247 odst. 1 tr. zák. a trestného činu neoprávněného užívání cizí věci podle § 249 odst. 1 tr. zák., pak při nedostatku důkazů a skutečností, nezbytných pro zjištění subjektivní stránky trestného činu, musí soud při závěru o vině obviněného vycházet z toho trestného činu, který je pro pachatele příznivější. Takovým trestným činem je v daném případě trestný čin neoprávněného užívání cizí věci podle § 249 odst. 1 tr. zák.

Z těchto hledisek měl tedy okresní soud svinu obviněného zjišťovat a posuzovat a pokud rozhodl tak, že obviněný je vinen též trestným činem krádeže podle § 247 odst. 1 tr. zák., aniž by měl pro takový závěr bezpečné podklady a aniž jej řádně odůvodnil, porušil zákon v ustanoveních § 247 odst. 1 tr. zák. a 125 tr. ř.